

לקוטי תורה • ראש השנה • מאמר 7

יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו וגו' (בהושע סימן...)

”יחיינו מיוממים”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/rosh-hashanah/7](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/rosh-hashanah/7)

1 יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו וגוי' (בהושע סימן ו') יחיינו מיומים הם ב' ימים של ר"ה [ראש השנה] כי

ר"ה [ראש השנה] לעולם ב' ימים אפי' [אפילו] בזמן שהיו מקדשין ע"פ הראיה.

"יחיינו לאחר יומיים; ביום השלישי יקימנו" וגוי' (בהושע, פרק ו'). "יחיינו לאחר יומיים" — אלו שני ימי ראש השנה, שכן ראש השנה הוא תמיד שני ימים, גם בזמן שקידשו על פי הראיה.

ביום השלישי הוא יום כיפור. והענין דהנה ב' ימים של ר"ה [ראש השנה] הם עליות העולמות ביום אחד הוא בחי' פנימיות.

"ביום השלישי" הוא יום הכיפורים. וענין זה הוא כך: שני ימי ראש השנה הם עליות העולמות; ביום הראשון זו בחינת פנימיות.

ויום ב' הוא בחי' חיצוני (כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער ר"ה [ראש השנה] ספ"ד [סוף פרק ד']) ולהבין ענין זה דהנה כתיב לבבתי אחותי כלה שכנסתי [שכנסת ישראל] מקור כל הנשמות הוא בחי' נקודה פנימיות לבו של הקב"ה

והיום השני הוא בחינת חיצוניות (כמו שכתוב בפרי עץ חיים, שער ראש השנה, סוף פרק ד'). כדי להבין ענין זה: נאמר "לַבְּתִּי, אֲחוֹתִי כֹלָה" — כנסת ישראל, מקור כל הנשמות, היא בחינת הנקודה הפנימית של לב הקדוש ברוך הוא.

כי אף שהוא ית' אין לו דמות הגוף כו' הנה דברה תורה כלשון בני אדם כמ"ש

שהרי אף שאין לו יתברך דמות גוף וכו', התורה דיברה כלשון בני אדם, כמו שכתוב:

ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה (ע' [עיינן] מק"מ [מקדש מלך] משפטים קכ"ב א' ועמ"ש בביאור ע"פ לבבתי).

"ועל דמות הכיסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה" (ראו מקדש מלך על משפטים, קכ"ב ע"א, וראו מה שכתוב בביאור על הפסוק "לַבְּתִּי").

והנה כמו למשל לבו של אדם שהוא עיקר חיותו. כך ישראל עלו במחשבה והוא עיקר בריאות עליונים ותחתונים והוא בחי' נקודה אמצעית וכו'

והנה, כמו למשל לבו של אדם, שהוא עיקר חיותו, כך ישראל עלו במחשבה, והם עיקר בריאת העליונים והתחתונים; וזוהי בחינת הנקודה האמצעית וכו'.

(ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני עצרת גבי פרי עץ הדר. הדר באילנו כו'. וענין נקודה אמצעית ע' [עיינ])

בזהר פ' שלח) (דקס"א ב') ולבא שארי באמצעיתא כו'

(וראו מה שכתוב בעניין זה במאמר המתחיל "ביום השמיני עצרת", בעניין "פרי עץ הדר" — "הדר באילנו" וכו'. ולענין הנקודה האמצעית ראו בזהר פרשת שלח, קס"א ע"ב: "ולבא שרי באמצעיתא" וכו').

לאתר דאקרי קדה"ק [קודש הקדשים] כו' ותמן הוא לבא שריא כו' וע' בזהר ויחי (דרל"א א') ואיהי נקודה אמצעיתא כו' ובפ' נח (דע"ב א').

"למקום שנקרא קודש הקודשים" וכו', "ושם הלב שורה" וכו'. וראו בזהר ויחי, רל"א ע"א: "והיא הנקודה האמצעית" וכו', ובפרשת נח, ע"ב ע"א.

ועמ"ש בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בענין לבבתני כו' עד וזהו אל ארץ כו' זכת חלב ודבש ע"ש. וראו גם את הכתוב במאמר המתחיל "זכור את אשר עשה לך עמלק", בענין "לבבתני" וכו', עד "וזהו אל ארץ" וכו', "זכת חלב ודבש"; עיינו שם.

וע' עוד מענין נקודה בזהר פ' ויקהל (דר"ד א' ב') ובר"ח [ובראשית חכמה] פ"ב [פרק ב'] משער הקדושה. ועוד מזה בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר פ' תצוה (דף קפ"ד ב')

וראו עוד בענין הנקודה בזהר, פרשת ויקהל (דף ר"ד ע"א-ב'), ובראשית חכמה, שער הקדושה, פרק ב'. ועוד בענין זה בפירוש הרמ"ז לזהר, פרשת תצוה (דף קפ"ד ע"ב),

בענין אחר והמלאכים הם בחיי חיצוניות ונקראים בבחי' קרביים ומעיים כענין שנאמר המו מעי לו וכל קרבי את שם קדשו מפני שהם כלים להשפעות חיות אלקות.

בהקשר אחר. והמלאכים הם בחינת החיצוניות, והם מכונים בחינת הקרביים והמעיים, כפי שנאמר: "המו מעי לו", ו"כל קרבי את שם קדשו", מפני שהם כלים להשפעת חיות אלוקית.

(ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ויהי קול מעל לרקיע). והנה האדם הוא כלול משתייהם ויש בו ב' בחי' פנימית וחיצונית הנ"ל בלבו כמ"ש ואהבת בכל לבבך

(וראו מה שכתוב על כך בביאור על הפסוק "ויהי קול מעל לרקיע"). והנה האדם כלול משתי הבחינות, ויש בלבו את שתי הבחינות שנזכרו לעיל, הפנימיות והחיצוניות, כפי שנאמר: "ואהבת בכל לבבך",

ולא כתיב בכל לבך מפני שיש ב' לבבות בחי' חיצוניות היא האהבה הטבעית שיש בכל אחד ואחד מישראל ואפי' [ואפילו] רשעים מלאים חרטות

ולא נאמר "בכל לבך", מפני שיש שני לבבות. בחינת החיצוניות היא האהבה הטבעית שיש בכל אחד ואחד מישראל; ואפילו הרשעים מלאים חרטות.

כי טבע כל איש ישראל למשוך אליו ית' לדבקה בו אלא מפני שהיא בבחי' חיצוניות וטבעיות לבד כי טבעו של כל איש ישראל להימשך אליו יתברך ולדבוק בו. אלא שמכיוון שאהבה זו היא בחינת חיצוניות וטבעיות בלבד,

לכן יש מניעות כו' אבל עיקר התשובה בלב שהיא בחי' תשובה עילאה מעומקא דליבא ונקרא בחי' פנימיות הלב והוא ענין מ"ש ועמך כולם צדיקים.

יש משום כך מניעות וכו'. אבל עיקר התשובה הוא בלב, והיא בחינת תשובה עילאה, מעומק הלב; והיא נקראת בחינת פנימיות הלב. וזהו פירוש הכתוב: "ועמך כולם צדיקים".

עמ"ש בביאור ע"פ מי יתנך כי צדיק כתמר יפרח מה תמר אין לו אלא לב אחד כו'.

ראו מה שכתוב בביאור על הפסוק "מי יתנך": "צדיק כתמר יפרח" — מה התמר אין לו אלא לב אחד וכו'.

כמאמר כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד והוא מאמר השבטים שהיו מרכבת השכינה ליעקב שהי' [שהיה] מרכבה לקוב"ה [לקודשא בריך הוא] כו'

כמאמר: "כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד". זהו מאמרם של השבטים, שהיו מרכבת השכינה ליעקב, שהיה מרכבה להקב"ה וכו'.

[ועמ"ש מזה ע"פ זכור דעמלק ומ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי בענין יריחו עיר התמרים וע' מענין צדיק כתמר יפרח ברכות פ' לך לך ר"פ מ"א במדבר ר"פ ג' ובזהר ח' א' (דפ"ב [דפרק ב'] א' דר"כ ע"ב).]

[ועיין במה שנכתב על כך על הפסוק "זכור" בענין עמלק, ובביאור על הפסוק "אלה מסעי" בענין "יריחו עיר התמרים". ולענין "צדיק כתמר יפרח" עיין ברכות, פרשת לך לך, תחילת פרשה מא; במדבר, תחילת פרשה ג; ובזהר, חלק א' (דף פ"ב ע"א; דף רכ"ב ע"ב);]

ח"ג [חלק ג'] (ד"י א' דרצ"ב סע"א [סוף עמוד א]). ולפ"ז [ולפי זה] י"ל [יש לומר] שזהו ענין מ"ש בשה"ש [בשיר השירים] רבה ס"פ אני ישנה בענין תמתי ר' [רבי] ינאי אמר תאומתי כו'.

חלק ג' (דף ט"ז ע"א; דף רצב, סוף ע"א). לפי זה אפשר לומר שזהו פירוש הכתוב בשיר השירים רבה, סוף פרשת "אני ישנה", בענין "תמתי": רבי ינאי אמר "תאומתי" וכו'.

ועמ"ש ע"ז סדי"ה ששים המה כו' אחת היא כו' בשם האריז"ל [האר"י זכרנו לברכה] בזהר הרקיע ר"פ בראשית ועיין בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך תמר ובסה"מ [ובספר הדרת מלך] סי' י"א.

ועיין במה שנכתב על כך בסוף המאמר המתחיל "ששים המה" וכו', "אחת היא" וכו', בשם האריז"ל, בזהר הרקיע, תחילת בראשית; ועיין בפרדס, בערכי הכינויים, ערך "תמר", ובספר הדרת מלך, סימן י"א.

וזהו שכתוב לבכתני באחת מעיניך. פ"י באחת משתי המדות הנ"ל במיוחדת שבהם דהיינו בחי' פנימיות הנ"ל.

וזהו [פירוש] הכתוב: "לבכתני באחת מעיניך", כלומר, באחת משתי המדות שנזכרו לעיל, המיוחדת שבהן, היינו בחינת הפנימיות שנזכרה לעיל.

וזהו ענין כל עשי"ת [עשרת ימי תשובה] בבחי' פנימיות נקודת הלב להיות פכ"פ [פנים בפנים] כו' למהוי אחד באחד כו'.

וזהו ענינם של כל עשרת ימי תשובה: בחינת הפנימיות של נקודת הלב, כדי להיות פנים אל פנים וכו', "למהוי אחד באחד" וכו'.

וזהו ביום השלישי שהוא יוהכ"פ [יום הכפורים] יקימנו ונחיה לפניו לפניו דייקא בבחי' פנים הנ"ל (ועמ"ש סדי"ה לבאר ענין יוהכ"פ [יום הכפורים] ובד"ה שובה ישראל עד):

וזהו "ביום השלישי", שהוא יום הכיפורים, "יקימנו ונחיה לפניו": "לפניו" דווקא, בבחינת הפנים שנזכרה לעיל. (ועיין במה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "לבאר ענין יוהכ"פ", ובמאמר המתחיל "שובה ישראל עד הוי' אלהיך").

2 ב ולהרחיב הביאור הנה כתיב עיני כל אליך ישכרו. פ"י עיני כל הוא כנ"י [כנסת ישראל] שנקרא כלה והיינו בזמן שהם בחי' לבכתני הנ"ל

2. כדי להרחיב את הביאור: נאמר, "עיני כל אליך ישכרו". פירוש "עיני כל" הוא כנסת ישראל, שנקראת כלה; כלומר, בזמן שהיא בבחינת "לבכתני" הנזכרת לעיל.

אבל כשחסר מהם בחי' זו מפני הפגם נקרא כל בלא ה'. (ועמ"ש מזה בד"ה עיני כל בפ' מטות).

אבל כאשר בחינה זו חסרה בהן מחמת פגם, הן נקראות "כל" בלא ה"א. (ועיין במה שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "עיני כל", בפרשת מטות.)

והיינו מפני פגם הברית שכן מצינו באברהם שאחר המילה ניתוסף לו אות ה' על שמו והיה שמך אברהם

כלומר, מחמת פגם הברית; שכן מצאנו אצל אברהם שלאחר המילה נוספה לשמו האות ה"א: "והיה שמך אברהם".

(וה' זהו היא ה' עילאה שהיא פנימית ה' תתאה והיא בחי' פנימית הלב וכמ"ש בד"ה ושאתם מים ועוד כי ה' עילאה שרשה מלמעלה מעלה כמ"ש בד"ה ענין לך לך

(וה"א זו היא ה"א עילאה, שהיא פנימיות ה"א תתאה, והיא בחינת פנימיות הלב, כמבואר במאמר הפותח במילים "ושאתם מים". ועוד, שורש ה"א עילאה הוא למעלה מעלה, כמבואר במאמר הפותח במילים "ענין לך לך",

והיינו מבחי' רצון העליון שלמעלה מהחכמה וזהו ענין פנימית הלב. ועמ"ש מענין פנימית הלב בד"ה והיה ביום ההוא יתקע)

כלומר, מבחינת הרצון העליון שלמעלה מחכמה, וזהו עניינה של פנימיות הלב. ועיינו כמה שנכתב בענין פנימיות הלב במאמר הפותח במילים "והיה ביום ההוא יתקע".

ולכן בפגמו נסתלק אות ה"א שהוא בחי' פנימית הלב הנ"ל ונעשה לבו כאבן ונטמם שאינו יכול לפתוח לבו בשום אופן בעבודת ה'.

ולכן, כאשר הוא פוגם בה, מסתלקת האות ה"א, שהיא בחינת פנימיות הלב הנזכרת לעיל, ולבו נעשה כאבן ונאטם, כך שאינו יכול לפתוח את לבו בשום אופן לעבודת ה'.

ולכן נרמז מילה בר"ת [בראשי תיבות] מי יעלה לנו השמימה. שמה שאמר לא בשמים היא. פ"י שבחי המשכת אלהות קרובה אל האדם. (ועמ"ש מזה סדי"ה כי המצוה הזאת).

ולכן נרמזת מילה בראשי התיבות של "מי יעלה לנו השמימה". ומה שנאמר "לא בשמים היא" פירושו שהמשכת אלקות קרובה לאדם. (ועיינו כמה שנכתב על כך בסוף המאמר הפותח במילים "כי המצוה הזאת").

היינו כשאין בו פגם הברית אבל בפגמו נסתלק למעלה ובאמת מי יעלה לנו השמימה ונרמז בר"ת [בראשי תיבות] מילה וס"ת [וסופי תיבות] הוי'.

כלומר, כאשר אין בו פגם הברית; אבל כאשר הוא פוגם בה, [האלקות] מסתלקת למעלה, ואז אכן "מי יעלה לנו השמימה"? המילה "מילה" נרמזת בראשי התיבות, והוי' — בסופי התיבות.

כלומר שע"י שמירת אות הברית ממשיך בחיי הוי' עד סוף כל דרגין (ועמ"ש עוד מזה בד"ה בעצם היום הזה נמול אברהם. ועמ"ש ע"פ הזח"א [הזהר חלק א] ר"פ נח דנ"ט ע"ב כל מאן דנטר האי ברית כו')

כלומר, על ידי שמירת אות הברית ממשיכים את בחינת הוי' עד סוף כל הדרגות. (וראו עוד מה שנכתב על כך במאמר הפותח כמילים "בעצם היום הזה נמול אברהם"; וראו מה שנכתב על פי הזהר, חלק א, תחילת פרשת נח, דף נ"ט ע"ב: "כל מי ששומר את הברית הזאת" וכו').

וכן בברית הלב נאמר ומלתם את ערלת לבבכם וכן בברית הלשון כת שקרנין כו' הבלא דשקרא כו'. כך גם בנוגע לברית הלב נאמר: "ומלתם את ערלת לבבכם"; וכך גם בנוגע לברית הלשון: "כת שקרנין" וכו', "הבלא דשקרא" וכו'.

וכן המספר בגנות חבירו אפי' [אפילו] אומר אמת. וכמו שאמרז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלשה אמרו אמת ונטרדו מן העולם נחש ומרגלים ודואג.

כך גם מי שמדבר בגנות חברו, אפילו הוא אומר אמת. וכמאמר חז"ל: "שלושה אמרו אמת ונטרדו מן העולם: הנחש, המרגלים ודואג".

3 והענין כי הנה דבור הוא מלשון הנהגה והמשכה. וכמ"ש ידבר עמים תחתינו. וזהו ענין וידבר ה' אל משה שהמשיך רצונו וחכמתו ית' למטה כנ"ל הליכות עולם כו'

ההסבר הוא שהמילה דיבור קשורה להנהגה ולהמשכה, כמו שכתוב: "הוא מנהיג עמים תחתינו". וזהו פירוש "וידבר ה' אל משה": הוא המשיך למטה את רצונו ואת חכמתו ית', כפי שהוזכר לעיל — "הליכות עולם" וכו'.

והמספר בגנות חבירו או דובר שקר הרי הבל היוצא מפיו הנה הוא הבל ורעות רוח תבירי' [תבירא] דרוחא כו' שמשבר ומפסיק כח וחיות רוח אלקים הנמשך אליו.

ומי שמדבר בגנות חברו או דובר שקר, ההבל היוצא מפיו הוא "הבל ורעות רוח" — "שבירת הרוח" וכו'; שכן הוא שובר ומפסיק את הכוח ואת החיות של רוח אלקים הנמשכת אליו.

4 ולכן אפי' [אפילו] עוסק בדברי תורה אח"כ הרי לימודו אינו נקרא בשם דבר ה' זו הלכה הליכות עולם כו'.

לכן, גם אם לאחר מכן הוא עוסק בדברי תורה, לימודו אינו נקרא בשם "דבר הוי'", "זו הלכה", "הליכות עולם" וכו'.

וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך ואינו נקרא בשם דיבור כלל כי לא יגורך רע כתיב וכתוב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] על המספר בגנות חבירו שהוא כאילו כופר בעיקר כלומר כאלו כופר

כמו שכתוב: "ואשים דברי בפ"ך"; ולימודו אינו נקרא דיבור כלל, שהרי כתוב: "לא יגורך רע", וכתוב: "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני". וזהו שאמרו חז"ל על מי שמספר בגנות חברו, שהוא כאילו כופר בעיקר; כלומר, כאילו כופר

שהוא ית' עיקרא ושרשא דכל עלמין וממשיך עליו בחי' ערלת הלב החופפת על הברית הנ"ל: בכך שהוא יתברך עיקרם ושורשם של כל העולמות; והוא ממשיך על עצמו את בחינת ערלת הלב, המכסה על הברית הנזכרת לעיל.

5 ג ועצה היעוצה לזה הנה כתיב ואתה נותן להם את אכלם בעתו שהוא ית' הנותן ומעורר מלמעלה לבות ב"א [בני אדם].

3. העצה לכך היא הכתוב: "ואתה נותן להם את אכלם בעתו" — הוא יתברך הנותן ומעורר מלמעלה את לבם של בני האדם.

וזהו בעתו. פ"י בעת ושעה שיש לכל אדם שאין לך אדם שאין לו שעה שהוא בחי' התפלה שנקרא חיי שעה

וזהו "בעתו" — בזמן ובשעה שיש לכל אדם, שהרי "אין לך אדם שאין לו שעה". זוהי בחינת התפילה, הנקראת "חיי שעה",

שהוא מלשון וישע אל הבל לשון ויפן שיש ביכולת כל אדם להפנות רצונו אל ההיפוך ממש שהוא מלשון "וישע" אל הבל, במשמעות של "ויפן", שכן ביכולתו של כל אדם להפנות את רצונו ממש אל ההפך. (ועמ"ש מזה ע"פ מה יפו פעמיך ועמ"ש בביאור ע"פ שוש אשיש בענין כי הלבישני בגדי ישע).

(ראו גם מה שנתבאר על הפסוק "מה יפו פעמיך", וכן בביאור על הפסוק "שוש אשיש", בענין כי הלבישני בגדי ישע").

אך דו"ר [דחילו ורחימו] זו שמלמעלה צריך תחלה לבקש רחמים עליו עמ"ש סד"ה ויקרא משה בפ' תבא. אך את האהבה והיראה האלה, שבאות מלמעלה, צריך תחילה לבקש עליו רחמים. ראו מה שנתבאר בסוף המאמר המתחיל "ויקרא משה" בפרשת תבוא.

וז"ש [וזהו שכתוב] עיני כל אליך ישברו. עיני כל פי' בחי' עינים שהם למעלה מהלב המשגיחים בו

וזהו שכתוב: "עיני כל אליך ישברו". "עיני כל" — בחינת העיניים, שהן למעלה מן הלב ומשגיחות עליו,

(ע"ד מ"ש בד"ה כי קרוב אליך הדבר בענין שהבחירה קודם לאהבה כו' ע"ש) אליך ישברו שהוא ענין

התעוררות בחי' רחמים רבים

(בדומה למה שנתבאר במאמר המתחיל "כי קרוב אליך הדבר", בענין שהבחירה קודמת לאהבה וכו'; ראו שם.)

"אליך ישברו" הוא ענין ההתעוררות של בחינת רחמים רבים,

דהיינו ע"י שיתבונן איך הוא נמשך ממקום גבוה מאד בחי' נקודת פנימיות הלב בחי' לכבדני אחותי

כלה הנ"ל ותרד פלאים מטה מטה מאד והרחמנות ע"ז גדולה מאד ועמ"ש מזה בד"ה לא הביט און.

כלומר, על ידי שיתבונן כיצד הוא נמשך ממקום גבוה מאד — מבחינת נקודת פנימיות הלב, בחינת "לכבדני אחותי

כלה" שהזכרה לעיל — וירד פלאים, נמוך מאד מאד; והרחמנות על כך גדולה מאד. ראו גם מה שנתבאר במאמר

המתחיל "לא הביט און".

והנה כתיב סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים. (ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו). כי

והנה כתוב: "הוי' סומך לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים". (וראה גם מה שנכתב במאמר המתחיל "כי ההרים

ימושו"). כי

הנה כתיב יגיע כפיך כי תאכל וכו' בזעת אפיך כו' דהיינו יגיעת בשר בלא לב ולא להטריד שכלו

בעניני העולם ומי

כתוב: "יגיע כפיך כי תאכל" וכו', [ו] "בזעת אפיך" וכו'; כלומר, עמל גופני בלבד, בלי להשקיע בו את הלב, ולא

להעסיק את המחשבה בעניני העולם. ואילו מי

שהוא עוסק בעניני העולם בכל מוחו ושכלו הנה הוא מוריד חב"ד [חכמה בינה ודעת] שלו למטה מטה

ודומה כמו למשל אדם שכופך ראשו.

שעסוק בעניני העולם בכל מחשבתו ושכלו מוריד את חכמה, בינה ודעת שלו מטה־מטה, והוא דומה, למשל, לאדם

שכופך את ראשו כלפי מטה.

ומזה יכול ליפול יותר שיפול גם ספקיקות על האמונה שהוא בחי' רגלים כמ"ש העמדת במרחב רגלי וכשיש לו ספיקות באמונה הוא נופל ממקום רגליו רק שיש לו רגלים מפני שישראל עצמן הם מאמינים כו' וכמ"ש במ"א

ומכך הוא עלול ליפול עוד, עד שגם ספקות באמונה יתעוררו בו; האמונה היא בחינת הרגליים, כמו שכתוב: "העמדת במרחב רגלי". וכאשר יש לו ספקות באמונה, הוא נופל ממקום רגליו; אלא שעדיין יש לו רגליים, מפני שבני ישראל עצמם מאמינים וכו', כפי שמבואר במקום אחר.

ולכן נקרא בשם נפילה לבד (וע' בזהר פ' וישלח דקע"א א' ובפ' בראשית ד' ח' ריש ע"א) ולכן היא נקראת רק "נפילה". (וראה בעניין זה בזהר, פרשת וישלח, דף קע"א ע"א, ובפרשת בראשית, דף ח', תחילת ע"א).

והנה כל בחי' אלו סומך ה' ודוקא ע"י שעני כל אליך ישברו ואז ואתה נותן כו' שנמשך מלמעלה י"ג מדות הרחמים שהם נקראים י"ג נהרין דאפרסמנא דכיא כו'

והנה, בכל הבחינות האלה "הוי' סומך", ודוקא כאשר "עני כל אליך ישברו"; ואז "ואתה נותן" וכו' — כלומר, נמשכות מלמעלה י"ג מדות הרחמים, הנקראות י"ג נהרין דאפרסמנא דכיא וכו'.

והוא עד"מ כמו נהר הנמשך והולך ומתפשט כך י"ג מדות אלו נמשכים והולכים ממקום גבוה ועליון מאד עד שמתפשטים למטה והם נק' מים טהורים שמכבסים העונות כמ"ש הרב כבסני מעוני.

וזה, למשל, דומה לנהר הנמשך והולך ומתפשט; כך י"ג מדות אלה נמשכות וזורמות ממקום גבוה ונעלה מאוד, עד שהן מתפשטות למטה. הן נקראות "מים טהורים", השוטפים את העוונות, כמו שכתוב: "הרב כבסני מעוני".

והנה כמו למשל נהר הנובע שמוצאו ממקום מעין כך י"ג מדות אלו נמשכים והולכים ממקור מים חיים בארא עמיקא דכולא אור א"ס ב"ה סתימא דכל סתימין (ועמ"ש מזה בפ' תבא בד"ה ויקרא אל משה).

והנה, כשם שנהר זורם נובע ממקום המעין, כך י"ג מדות אלה נמשכות וזורמות ממקור מים חיים, "בארא עמיקא דכולא" — המעין העמוק של הכול — אור אין סוף ברוך הוא, "סתימא דכל סתימין" — הנסתר מכל הנסתרים. (וראה מה שנכתב על כך בפרשת תבוא, במאמר המתחיל "ויקרא אל משה").

וזהו פותח את ידיך א"ת [אל תקרי] ידיך אלא ידיך שנפתחים בחי' יודין שהוא מקור הנובע שהוא עמוק שאינו מושג.

וזהו [הפירוש של] "פותח את ידיך": אל תקרא "ידיך" אלא "יודיך" — שנפתחת בחינת היודיין, שהיא המקור הנובע, עמוקה כל כך עד שאי אפשר להשיגה.

ולכן נק' בשם יו"ד ועמ"ש מענין היו"ד בד"ה ראה אנכי נותן ואז משביע לכל חי רצון.

לכן היא נקראת על שם היו"ד; ועיין במה שנכתב על ענין היו"ד במאמר המתחיל "ראה אנכי נותן". ואז "משביע לכל חי רצון".

פי' לכל מקום שיש בו חיות ואפילו מעט מזער משביע וממשיך בחי' רצון שהוא ב' חי' מים טהורים הנ"ל

כלומר, בכל מקום שיש בו חיות, אפילו מעט מזער, הוא משביע וממשיך בו בחינת רצון, שהיא בחינת המים הטהורים הנזכרת לעיל.

(שנמשכים מבחי' רעוא דכל רעוין. וזהו ענין יחיינו כענין פותח כו' לכל חי כו'. ומבחי' היודין נמשך ומתפשט בבחי' ה' להיות מבחי' כל בחי' כלה ועמ"ש בפ' במדבר בד"ה וארשתיך לי בענין לבי ובשרי ירננו כו' ע"ש).

(הנמשכים מבחינת "רעוא דכל רעוין", הרצון של כל הרצונות. וזהו ענין "יחיינו", בדומה ל"פותח" וגוי', "לכל חי" וגוי'. ומבחינת היודיין נמשך ומתפשט אל בחינת הה"א, כך שמתוך בחינת "כל" נעשית בחינת "כלה". ועיין במה שנכתב בפרשת במדבר, במאמר המתחיל "וארשתיך לי", בענין "לבי ובשרי ירננו" וגוי'; עיין שם.

ועוד יובן בענין פתיחו דיודיין שהיו"ד עם היותו בחי' העלם יהיה מאיר בגילוי כמו ה' וזהו ע"ד שנתבאר לקמן בד"ה ביום השמיני עצרת גבי אני היום ילדתיך.

ועוד אפשר להבין בענין "פתיחו דיודיין", שהיו"ד, אף שהיא בחינת העלם, תאיר בגילוי כמו ה"א. וזה על דרך המבואר להלן במאמר המתחיל "ביום השמיני עצרת", בענין "אני היום ילדתיך".

ועמ"ש בענין ומעין מבית ה' יצא יצא ולהיות נפתח בחינה זו הוא על ידי ההמשכה מלמעלה מעלה ועמ"ש בביאור ע"פ החלצו גבי או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי כו'

ועיין במה שנכתב בענין "ומעין מבית ה' יצא" — "יצא". פתיחתה של בחינה זו נעשית על ידי המשכה מלמעלה מעלה. ועיין במה שנכתב בביאור על הפסוק "היחלצו", בענין "או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי" וגוי'.

ואפ"ל [ואפשר לומר] שע"ז בא הרמז בפסוק אני לדודי ודודי לי שהוא ר"ת [ראשי תיבות] אלול וס"ת [וסופי תיבות] ד' יודין היינו שאז הוא הארת פתיחו דיודין ועיין בשער היחודים פ"ז [פרק ז'] ובמ"ח) ואז יכול לשוב בבחי' פנימיות הלב מעומקא דליבא.

ואפשר לומר שלכך רומז הפסוק "אני לדודי ודודי לי", שראשי התיבות שלו הם אלול וסופי התיבות שלו הם ארבע יודי"ן. כלומר, אז מאירה בחינת "פתיחו דיודי"ן. ועיין בשער היחודים, פרק ז', ובמשנת חסידים). ואז יכול האדם לשוב בבחינת פנימיות הלב, מעומק הלב.

וזהו רצון פי' רעותא דליבא בחי' נקודה דליבא פנימיות לבו להיות לה' לבדו כתמר כו' וכמים הפנים כו' במס"נ [במסירות נפש] בפו"מ [בפועל ממש].

וזהו "רצון", כלומר "רעוא דליבא", בחינת נקודת הלב, פנימיות לבו — להיות לה' לבדו, כתמר וגוי'; ו"כמים הפנים" וגוי', במסירות נפש בפועל ממש.

וזהו ממעמקים קראתיך ה' וכו' ממעמקים לשון רבים דהיינו ממקור חיי החיים שהוא בארא עמיקא דכולא ומעומק

וזהו [פירוש] "ממעמקים קראתיך הוי" וכו': "ממעמקים" בלשון רבים, כלומר, מן המקור של חיי החיים, שהוא "הבאר העמוקה של הכול", ומן העומק

הלב בבחי' פנימיות הלב כמ"ש לבבתי אחותי כלה שיוכל להיות פב"פ [פנים בפנים] (ועמ"ש כה"ג [כהא' גוונא] בפ"י ושאתם כו' ממעיני מעיני תרי ע"ש):

של הלב, בבחינת פנימיות הלב, כמו שכתוב: "לבבתי אחותי כלה", כך שיוכל להיות פנים אל פנים. (ועיין מה שכתוב כעין זה בפירוש "ושאתם" וכו', "מעעיני": "מעעיני" לשון רבים, כלומר שני מעיינות; עיין שם.)

6 ד אך המשכות בחי' רחמים רבים מתעורר מלמעלה מה שא"א להשיג ע"י אתערותא דלתתא. וזהו ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו פי' בבחי' פנים הנ"ל

4. אך המשכת בחינת הרחמים הרבים מתעוררת מלמעלה, ודבר זה אי אפשר להשיג באמצעות אתערותא דלתתא. וזהו [פירוש] "ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו": כלומר, בבחינת ה"פנים" שהזכרה לעיל.

(והנה בחי' יומים י"ל [יש לומר] היינו בחי' סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] עמ"ש בביאור ע"פ ואהיה אצלו אמן גבי שעשועים יום יום.

(והנה אפשר לפרש שבחינת "יומיים" היא בחינת סוכב כל עלמין וממלא כל עלמין; ראו מה שנכתב בביאור על הפסוק "ואהיה אצלו אמן", בעניין "שעשועים יום יום".

והם המאירים בשני יו"ט [יום טוב] של ר"ה [ראש השנה] אך בחי' ביום השלישי זהו בחי' שלמעלה מעלה גם מבחי' סוכ"ע והוא המאיר ביוהכ"פ [ביום הכפורים] שנקי שבת שבתון ועמ"ש בד"ה אני לדודי וגבי והחזירנו בתשובה שלימה לפניך.

ואלה הם המאירים בשני ימי החג של ראש השנה. אך בחינת "ביום השלישי" היא מדרגה נעלית הרבה יותר, אפילו מבחינת סוכב כל עלמין, והיא המאירה ביום הכיפורים, הנקרא "שבת שבתון". וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "אני לדודי", ובעניין "והחזירנו בתשובה שלימה לפניך".

וזהו ונחיה לפניו ועמ"ש בביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין ג' פעמים קדוש ומשם יובן ענין ביום השלישי. ועיין באדר"ז [באדרא זוטא] (דרפ"ח סע"א [סוף עמוד א])

וזהו "ונחיה לפניו". וראו מה שנכתב בביאור על הפסוק "אחרי ה' אלקיכם תלכו", בעניין שלוש פעמים "קדוש"; ומשם יובן ענינו של "ביום השלישי". ועינינו באדר"ז (דף רפ"ח, סוף עמוד א):

תלת רישין אינון וי"ל [ויש לומר] שזהו בי יו"ט [יום טוב] של ר"ה [ראש השנה] שכל אי נקי ראש והבחינה היותר עליונה זהו יוהכ"פ [יום הכפורים] שנקי ג"כ ראש השנה (ביחזקאל רס"י [ריש סימן] מ"ם)

"תלת רישין אינון". ואפשר לומר שאלה הם שני ימי החג של ראש השנה, שכל אחד מהם נקרא "ראש"; והמדרגה הנעלית ביותר היא יום הכיפורים, שגם הוא נקרא "ראש השנה" (ביחזקאל, בתחילת פרק מ),

כדפי' בס"ח (סי' רנ"ח) ובתוספת בנדרים (דכ"ג) ועמ"ש בד"ה מה טובו בענין ג' בחי' שיש בתשובה. האי להיות סור מרע.

כפי שפירשו בספר חסידים (סימן רנ"ח) ובתוספות על נדרים (דף כ"ג). וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "מה טובו", בעניין שלוש הבחינות שיש בתשובה: הראשונה היא להיות "סור מרע";

הב' בבחי' ועשה טוב. הג' בענין עסק התורה והוא נגד ג' בחי' נר"נ [נפש רוח נשמה] ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער א"א פ"ד הם בחינות נר"נ [נפש רוח נשמה] כו'.

השנייה היא בחינת "ועשה טוב"; השלישית היא העיסוק בתורה. והדבר מקביל לשלוש הבחינות נפש, רוח ונשמה. ועינינו בעץ חיים, שער אריך אנפין, פרק ד: "הן בחינות נפש, רוח ונשמה" וכו'.

7 והנה במתן תורה כתיב ג"כ ביום השלישי וכן יוהכ"פ [יום הכפורים] שהוא בחינת ביום השלישי ניתנו בו לוחות אחרונות.

והנה גם במתן תורה נאמר "ביום השלישי"; וכן יום הכיפורים, שהוא בחינת "ביום השלישי", הוא היום שבו ניתנו הלוחות השניים.

ועיין ברבות וירא ר"פ נ"ו ע"פ ביום השלישי וישא אברהם את עיניו כו' ובאסתר ס"פ ויאמר לה המלך מה לך אסתר.

ועיינו במדרש רבה, פרשת וירא, בתחילת פרשה נו, על הפסוק "ביום השלישי וישא אברהם את עיניו" וכו', וכן במדרש על אסתר, בסוף הקטע "ויאמר לה המלך: מה לך אסתר?"

והנה בפ"י ונחיה לפניו יובן עוד ע"ד מ"ש בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים כו' בענין עומדים לפני תמיד ע"ש.

והנה את משמעות "ונחיה לפניו" אפשר להבין עוד על פי מה שנאמר בביאור על הפסוק "כי כאשר השמים החדשים" וכו', בענין "עומדים לפני תמיד"; עיינו שם.

וזהו ע"ד מ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' תשא (בדף קפ"ח ע"ב) והנה אין ספק כו' להאיר בו הפנימית כו' ע"ש וע"ש בפ"י קום בתולת ישראל. ועד"ז יובן ג"כ ענין יקימנו.

וזה על דרך מה שכתב הרמ"ז בפרשת כי תשא (בדף קפח ע"ב): "והנה אין ספק" וכו', "להאיר בו הפנימית" וכו'; עיינו שם. ועיינו שם גם בפירוש "קום בתולת ישראל". ועל דרך זו יובן גם ענין "יקימנו".

ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי בענין קומי לך ובענין הראיני את מראיך כו' וע' בזח"א [בזהר חלק א] ויחי (דרל"ז ב') ע"פ מי יקימנו כד"א [כמה דאת אמר] מי ירפא לך.

ועיינו במה שנכתב בביאור על הפסוק "יונתי", בענין "קומי לך" ובענין "הראיני את מראיך" וכו'. ועיינו בזהר חלק א, פרשת ויחי (דף רלז ע"ב), על הפסוק "מי יקימנו", כמו שנאמר "מי ירפא לך";

והוא איהו עלמא עילאה ועמ"ש ע"פ אדי מי יעמוד בביאור ע"פ ועתה יגדל נא. וזהו ביום השלישי יקימנו וכנ"ל והיינו ע"י

והוא העולם העליון. ועיינו במה שנכתב על הפסוק "אדני, מי יעמוד", בביאור על הפסוק "ועתה יגדל נא". וזהו "ביום השלישי יקימנו", כנזכר לעיל. והיינו באמצעות

כי ונדעה נרדפה לדעת את ה' כשחר נכון מוצאו ויבא כגשם לנו כו' (בגמרא נזכר פסוק זה פ"ק [פרק קמא] דברכות) (ד"ו ע"ב) פ"ק [פרק קמא] דתענית (ד"ד א')

[העובדה] ש"ונדעה נרדפה לדעת את הוי", כשחר נכון מוצאו, ויבוא כגשם לנו" וכו' (בגמרא מובא פסוק זה בפרק הראשון של ברכות) (דף ו ע"ב), ובפרק הראשון של תענית (דף ד ע"א),

וברכות פי' תבא ובשה"ש [ובשיר השירים] בפסוק שימני כחותם ובזח"ג [ובזהר חלק ג] בפ' ויקרא (דכ"א ע"ב) ובפ' נשא (דקמ"ח א') וע"ש ר"פ שלח דקנ"ו ב' ע"פ ידעת השחר מקומו ע"ש.

ובמדרש רבה על פרשת כי תבוא, ובשיר השירים על הפסוק "שימני כחותם", ובזהר חלק ג, פרשת ויקרא (דף כא ע"ב) ופרשת נשא (דף קמח ע"א); ועיינו שם גם בתחילת פרשת שלח, בדף קנו ע"ב, על הפסוק "ידעת השחר מקומו"; עיינו שם.

וע"ש ר"פ תרומה דף קכ"ז ע"ב ע"פ הנשקפה כמו שחר ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובפ' אמור (דק"ד ע"א) יעקב אמר אז יבקע כשחר אורך כו' ועמ"ש ע"ז בד"ה

ועיינו שם, בתחילת פרשת תרומה, דף קכ"ז ע"ב, על הפסוק "הנשקפה כמו שחר", ובפירוש הרמ"ז שם; וכן בפרשת אמור (דף ק"ד ע"א): "יעקב אמר: אז יבקע כשחר אורך" וכו'. ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל

להבין ענין משמח חתן ופי' שיתבונן כמו למשל עמוד השחר שמאיר ממזרח שמש שהשמש היא תחת הארץ ובוקע ומאיר עליו בשחר שהנה חומר הארץ מפ סיק בין השמש ובינינו.

"להבין ענין משמח חתן". והכוונה היא שיתבונן, למשל, בזריחת השחר, כאשר אור השמש מאיר ממזרח, אף שהשמש עדיין מתחת לארץ, והוא בוקע ומאיר עליה עם שחר; שהרי גוף הארץ מפריד בין השמש לבינינו.

כך חומריות הגוף מפסיק בין הארת פנים הנמשכת מאור א"ס ב"ה עלינו ועי"ז מעורר רחמים רבים כך גם החומריות של הגוף מפרידה בינינו לבין הארת הפנים הנמשכת אלינו מאור אין סוף ברוך הוא; ועל ידי כך הוא מעורר רחמים רבים,

דהיינו ע"י שישים אל לבו רחוקו מאור פני ה' שהוא כמו הענן המחשיך כו' מסך מבדיל כו' כלומר, על ידי שישים אל לבו עד כמה הוא רחוק מאור פני ה', כאילו ענן מחשיך כו' ומסך מבדיל כו' עומדים בינו לבין האור.

ואזי מרחוק ה' נראה ויבא כגשם לנו בחי' מים טהורים כו' וכמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים גבי יערוף כמטר לקחי ע"ש.

ואזי "מרחוק הוי' נראה", והוא "יבוא כגשם לנו", בחינת מים טהורים וכו', וכפי שנתבאר על כך במאמר המתחיל "האזינו השמים", בעניין יערוף כמטר לקחי"; עיינו שם.

אך הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שכנ"י [שכנסת ישראל] שאלה שלא כהוגן ויבא כגשם לנו והשיבה הקב"ה כהוגן אהיה כטל לישראל.

אך הנה אמרו רבותינו ז"ל שכנסת ישראל שאלה שלא כהוגן: "ויבוא כגשם לנו", והקדוש ברוך הוא השיב לה כהוגן: "אהיה כטל לישראל".

8 והענין כי הנה באמת יש מקום לעורר רחמים רבים אף גם אין אין מסך מבדיל בינינו למקום והוא בחי' טל שגם הוא בחי' רחמים.

הביאור הוא שבאמת יש מקום לעורר רחמים רבים גם כאשר אין מסך המבדיל בינינו לבין המקום; וזוהי בחינת הטל, שגם היא בחינת רחמים.

וכמ"ש בפי' עקב בד"ה ויאכילך את המן. והוא יורד בלתי עננים רק שהוא בלילה בהסתלקות אור השמש כך כביכול

כפי שמוסבר בפרשת עקב, במאמר המתחיל "ויאכילך את המן". [הטל] יורד בלי עננים, אלא שהוא יורד בלילה, כאשר אור השמש מסתלק. וכך גם, כביכול,

הנה כתיב כי שמש ומגן הוי' אלקים ששם אלקים הוא מגן לשם הוי' כמ"ש במ"א

נאמר: "כי שמש ומגן הוי' אלקים": שם אלקים הוא מגן לשם הוי', כפי שמוסבר במקום אחר

(בד"ה ואתה תצוה כיו בפי' מחוץ לפרוכת ולכן שי"ך רחמנות אפילו על עולמות עליונים שגם הם רחוקים מאור פני הוי' מחמת ששם אלקים הוא מגן ונרתק המסתיר כו').

(במאמר המתחיל "ואתה תצוה" וכו', בביאור "מחוץ לפרוכת". לכן שייכים רחמים גם על העולמות העליונים, שכן גם הם רחוקים מאור פני הוי', משום ששם אלקים הוא מגן ונרתק המסתיר וכו').

והו ענין מדת לילה הסתלקות אור השמש כו' ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו בפי' מרחם על הבריות.

וזהו עניינה של מידת הלילה, הסתלקות אור השמש וכו'. ועיין במה שכתוב במאמר המתחיל "כי ההרים ימוש", בביאור "המרחם על הבריות".

ועמ"ש בפי' במדבר סד"ה וידבר כו' שאו כו' בענין למשפחותם לבית אבותם כו' ועמ"ש בד"ה אני ישנה בפי' שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה).

ועיין במה שכתוב בפרשת במדבר, בסוף המאמר המתחיל "וידבר" וכו', "שאו" וכו', בעניין "למשפחותם לבית אבותם" וכו'. ועיין במה שכתוב במאמר המתחיל "אני ישנה", בביאור "שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה").

וזהו ומל' ה' אלקיך את לבבך כי שני שמות אלו הם המולים בחי' הלבב להיות בחי' לב אחד וכו':

וזהו [פירוש] "ומל' ה' אלקיך את לבבך": שני שמות אלה הם המלים את בחינת הלבב, כדי שתהיה בבחינת לב אחד וכו':

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/rosh-hashanah/7

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק